

Студијски програм: Политичка аналитика – партије, избори, демократија, Међународне студије, модул: Студије САД
Назив предмета: Парламентаризам и модели демократије
Наставник/наставници: проф. др Орловић Славиша
Статус предмета: Обавезни/Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљ предмета је дубље и садржајније проучавање и анализирање парламентаризма и модела демократије. Теорија демократије обухвата питање шта демократија јесте и шта би требало да буде, али је важно знати и практична искуства како се бира и организује власт и влада у различитим државама и друштвима. Дебате о демократији обухватају и једно и друго, имајући у виду социјални контекст и институционални оквир. Узима се у обзир да у различитим земљама демократија зависи од низа специфичности као што су социјална структура и социоекономски контекст, структура политичких институција и политичка култура. Програмом курса обухваћен је начин избора представничких тела, надлежности, унутрашња структура и динамика. Једна од најважнијих функција је представничка. Представничка тела представљају мост или везу између владе и грађана. Курс разматра најважније надлежности парламента у које спадају: избор и разрешење владе, надзирање и контрола владе, дебатоване, усвајање буџета, доношење закона, политичко представљање (репрезентација), политичко образовање и обезбеђивање легитимитета власти. Обрађују се различити модели и приступи демократији као што су партиципативна, репрезентативна, већински и консенсуални модел, делиберативна и сл.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Кроз преглед најзначајнијих фаза у развоју демократије, као теорије и праксе, полазници ће се оспособити за проблемско разумевање демократије у њеном процедуралном и суштинском виду. Разумевање историјског развоја и садашњег стања демократије омогућиће студентима да схвате суштину савремених политичких процеса, како у односу на модерну државу, тако и у погледу нивоа демократске политичке културе и демократског духа у савременом друштву. Од студената се очекује да на крају курса могу да: разумеју основне принципе и идеје демократије и парламентаризма; стекну дубља сазнања о начину рада и доношења одлука у парламенту; практично примењују стечена знања у овој области, у писању извештаја, анализа и говора;</p> <p>Курс предвиђа обављање скупштинске праксе за студенте.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава:</i> Појам, порекло и проблем дефинисања демократије; Демократски принципи и институције (организација и организирање власти, подела власти - хоризонтална и вертикална, владавина људи или владавина права); Репрезентативна (представничка) демократија; Политичке партије, избори и демократија; Појам, улога и значај и развој парламентаризма; Унутрашња организација и састав парламента (домови, одбори, радна тела, посланици, председник, посланичке групе); Однос парламента и владе (избор и разрешење, усвајање буџета); Надлежности парламента - законодавна и контролна (посланичка питања, импичмент, интерпелација, јавна слушања) улога парламента; Статус и права посланика; Елитистичка теорија демократије и полиархија; Већинска и/или консенсуална демократија; Партиципативна демократија, асоцијативна и делиберативна демократија; Космополитска или глобална демократија; Савремени изазови и искушења демократије.</p> <p><i>Практична настава:</i></p> <p>Предвиђена је студентска пракса у Скупштини Србије, у складу са споразумом о сарадњи Факултета политичких наука и Народне скупштине Републике Србије. Модели демократије (колективни рад студената).</p>
<p>Литература:</p> <p>а) основна</p> <p>Френк Канингам, (2003), Теорије демократије, Београд: Филип Вишњић, стр. 37-127</p>

Славиша Орловић, Демократија и недемократски режими, у: Славиша Орловић, Политичка социологија, Факултет политичких наука Универзитета у Београду, 2019. стр. 341 – 414

Славиша Орловић, Изазови репрезентативне (представничке) демократије, у: Политиколошки огледи, Службени гласник, стр. 2010, стр. 87-113

Вучина Васовић, (1993), Парламентаризам, (793-806), Енциклопедија политичке културе, Савремена администрација, Београд;

Маријана Пајванчић, Парламентарно право, Фондација Конрад Аденауер, Београд, 2005. (стр. 43-113)

Давид Беетхам, (2008), Парламент и демократија у двадесет и првом веку, Интерпарламентарна унија, УНДП, Европска унија (стр. 1-41, 95-152) ;

Славиша Орловић, Парламент као епицентар демократије, у: Искушења парламентаризма, Факултет политичких наука – Центар за демократију и Фридрих Еберт Стифтунг, Приредио Славиша Орловић, стр. 27-36

Славиша Орловић, Уставни, политички и институционални оквир Народне Скупштине Републике Србије, у: Демократске перформансе парламената Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе, приредио: Славиша Орловић, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука (Центар за демократију), Сарајевски отворени центар, Факултет политичких наука – Универзитет Црне Горе, стр. 15-42

Славиша Орловић, Надлежности парламента, у: Вукашин Павловић и Славиша Орловић (уредили), (2007), Дилеме и изазови парламентаризма, ФПН, Фондација Конрад Аденауер, (стр. 141-167);

б) допунска:

Орловић Славиша, (2009), Парламент и грађани, Програм Уједињених нација за развој, Београд (стр. 36-64);

Славиша Орловић (приредио), (2013), Демократске перформансе парламената Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе, Београд, ФПН Београд, ФПН Подгорица, Сарајевски отворени центар;

Славиша Орловић (уредио), (2013), Искушења парламентаризма, Центар за демократију Факултета политичких наука Универзитета у Београду и Фондација Фридрих Еберт

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 15+15
------------------------------------	------------------------------	---------------------------------

Методe извођења наставе
 Предавања, вежбе и практична настава.

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	Писани испит	
Практична настава		усмени испит	40
Колоквијум-и	20	
семинар-и	30		